

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ

Матеріали

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

«МОВА В ПРОФЕСІЙНОМУ ВИМІРІ:

КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ»

9 листопада 2021 року

Харків



6. Мовна особистість у мовній картині світу. Психолінгвістика

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ТРЕНІНГУ КОМУНІКАТИВНОСТІ

Світлана Вдович

Львів

Професійна діяльність психолога немислима без активного спілкування з різними людьми, які потребують допомоги. Тому в освітньо-професійній програмі навчання майбутніх фахівців зі спеціальності «Психологія» неодмінно має бути передбачена комунікативна підготовка, яка забезпечить ефективне оволодіння комунікативними навичками: доступно формулювати думки, слухати, чути і розуміти співрозмовників, аргументувати, переконувати, впливати, домовлятися як у професійній діяльності, так і в особистісних стосунках, передбачати і розв'язувати конфліктні ситуації, співпереживати, виявляти власні емоції тощо.

Питання комунікативної підготовки відображене у працях багатьох сучасних дослідників, а саме: С. Ісаєнко, Т. Костолович, О. Краєвської, О. Лахтадир, Ю. Ненько, Т. Поясок, А. Приходько, О. Савченко, С. Симоненко, І. Синиці, Г. Федосова та ін.

Дослідження комунікативних навичок майбутніх психологів Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУБЖД) показало, що їхня комунікативна підготовка є недостатньою, у студентів часто виникають труднощі та комунікативні бар'єри у спілкуванні та взаємодії, вони не вміють попереджати конфлікти та обирати доцільні стратегії їх подолання, виникають труднощі та страх, коли доводиться виступати перед аудиторією. Діагностика перешкод у встановленні емоційних контактів у студентів

першого курсу дозволила зробити висновки про те, що у більшості (50,9%) опитаних емоції щодня дещо ускладнюють взаємодію з партнерами, багатьом (25,5%) емоції заважають встановлювати контакти з людьми, оскільки вони часто піддаються дезорганізуючим реакціям і емоційним станам, 21,8% опитаних мають деякі емоційні проблеми у повсякденному спілкуванні і лише 1,8% студентів емоції не заважають спілкуватися з партнерами. Основними перешкодами у встановленні емоційних контактів є:

– неадекватний прояв емоцій (148 балів) – виявлено у 98,2% опитуваних, для 61,8% ця перешкода є постійною;

– небажання зближатися з людьми на емоційній основі (124 бали) – виявлено у 96,4% опитуваних, для 36% ця перешкода є постійною;

– негнучкість, нерозвинутість і невиразність емоцій (112 балів) – виявлено у 89,2% опитуваних, для 36% ця перешкода є постійною;

– домінування негативних емоцій (105 балів) – виявлено у 85,6% опитуваних, для 30,6% ця перешкода є постійною;

– невідповідність управління емоціями і дозувати їх (104 бали) – виявлено у 85,6% респондентів, для 36% ця перешкода є постійною.

Формуванню комунікативних навичок, на нашу думку, сприяє ґрунтовна теоретична підготовка, яка забезпечується такими дисциплінами, як «Психологія спілкування», «Українська мова та культура», «Технологія психотренінгу», «Основи психокорекції» та ін., а також практичне відпрацювання навичок, що забезпечується комплексом психологічних тренінгів: «Тренінг комунікативності», «Тренінг сенситивності», «Тренінг особистісного зростання», «Мотиваційний тренінг».

Вивчаючи дисципліну «Психологія спілкування», студенти отримують теоретичні знання про сутність і зміст спілкування, про його роль у розвитку та житті людини, зокрема у практичній діяльності психолога; вивчають закономірності процесів комунікації; способи і засоби налагодження зв'язку, підтримання контакту і ведення ефективного

діалогу зі співрозмовником, попередження та розв'язання конфліктів у професійній діяльності та в особистісному спілкуванні.

Закріпити отримані теоретичні знання студенти можуть на практичних заняттях тренінгу комунікативності. На перших заняттях обов'язково проводиться діагностика комунікативних здібностей, можливостей встановлення емоційних контактів, здатності управляти міжособистісним конфліктами, стратегій розв'язання конфліктних ситуацій. Під час тренінгу студенти опановують способи встановлення контактів, знайомства і привітання, різноманітні комунікативні техніки, стратегії розв'язання конфліктів у найрізноманітніших ситуаціях, вчать активно й ефективно слухати інших людей, сприймати і розуміти емоції та почуття партнера по спілкуванню та вербалізувати власні переживання та емоційні стани, презентувати себе та своїх одногрупників, отримувати зворотний зв'язок, здійснювати рефлексію, «читати» невербальні сигнали співрозмовника, попереджати й керувати конфліктами, правильно обирати стратегії в різноманітних конфліктних ситуаціях, управляти емоціями, визначати форми психологічного впливу, розпізнавати маніпуляції та протистояти їм, долати комунікативні бар'єри, взаємодіяти в групі, долати страхи під час публічних виступів, вести ділову комунікацію. На заняттях комунікативного тренінгу студенти в ігровій формі відпрацьовують нові моделі поведінки у найрізноманітніших ситуаціях.

Отже, «Тренінг комунікативності» є ефективною формою розвитку та вдосконалення комунікативних навичок майбутніх психологів.

ЗМІСТ

1. Професійна мова й успішна комунікація

Інна Аленіна, Людмила Бабай

ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ, СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ 4

Людмила Білоконенко

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ЯК ДЕРЖАВНОЇ» ТА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 8

Георгиева Милена

ЕЗИКЪТ НА БЪЛГАРСКАТА МУЗЕЙНА ПЕДАГОГИКА – ДОБРИ ПРАКТИКИ В
КОМУНІКАЦІЯТА С ПУБЛИКИ 11

Ольга Литвиненко

ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ВЖИВАННЯ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ (ЗА МАТЕРІАЛОМ НОВОГО
УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ) 14

Олена Маленко

ПУБЛІЧНА КОМУНІКАЦІЯ: СВІДОМЕ Й НЕСВІДОМЕ ПРОГРАМУВАННЯ
НАРАТИВУ 17

Петрова Озель Лілія

СТИЛЬ СУЧАСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ – ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИЙ

21

Ханум Софієва

ВИНИКНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ЧУТОК В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ЯК
КОМУНІКАТИВНА ПРОБЛЕМА

24

Людмила Фоміна, Тетяна Скорбач, Ольга Калініченко

НАУКОВО-ДОСЛІДНА СТУДЕНТСЬКА РОБОТА ТА ЇЇ РОЛЬ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-МЕДИКА

27

2. Чеклист формування іншомовної комунікативної компетенції

Любов Бойко

РОЛЬ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

30

Ольга Гончарова

GENERATIONAL THEORY & MODERN TEACHING STRATEGIES

32

Оксана Іващенко

ІНОЗЕМНА МОВА В ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

34

Margarita Koteva

TYPES OF METONYMY IN THE CULINARY LEXICS OF BULGARIAN DIALECTS

36

154



Роман Латишев

ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ З РІДНОЇ МОВИ НА
ІНОЗЕМНУ

41

Natalia Lysenko, Alla Berestova, Natalia Brik

VISUALIZATION IN A DISTANCE COURSE FOR THE STUDY OF UKRAINIAN
LANGUAGE BY FOREIGN STUDENTS

46

Тетяна Мокра

ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ДІЄСЛОВА У СФЕРІ КУЛІНАРІЇ

(на матеріалі англійської та української мов)

48

Юлія Москвич

МОВНІ МАРКЕРИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В
СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

52

Olha Petrova, Iryna Korneyko, Maryna Bogun

LANGUAGE PERSONALITY OF EMI LECTURER

56

Альона Промська , Олена Старова

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ

59

155

3. Медіадискурс і висвітлення професії в медіапросторі

Наталія Книшенко

СПЕЦИФІКА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ,
ЩО ВІДОБРАЖАЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ГАЛУЗІ ДОРОГОБУДІВНИЦТВА 63

Світлана Краснікова, Ірина Козка

THE SYSTEMS OF THE HUMAN BODY SA A SUBJECT-MATTER OF THE TEXTBOOK
FOR THE FOREIGN STUDENTS OF MEDICAL UNIVERSITIES 66

Ніна Кривич

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ РИТОРИКИ. КОМУНІКАТИВНИЙ
АСПЕКТ 69

Olena Nadon, Olha Lytvynenko

UKRAINIAN LANGUAGE IN THE MODERN ACTIVITIES OF SPECIALISTS 72

4. Виклики сучасного термінознавства

Володимир Борисов

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТВОРЕННЯ ФАХОВИХ ТЕРМІНІВ
ОСВІТНЬОГО ДИСКУРСУ 75

Анна Букій

ТЕРМІНИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ У ФАХОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ 77

Наталія Лозова

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ ДЕФІНІЦІЇ 79

Людмила Томіленко

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА СУМІЖНИХ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ: ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ 82

Юрій Чайка

СУЧАСНИЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ ДИСКУРС: СПЕЦИФІКА ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ДИДАКТИКИ 84

Олександр Щигло

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОСТІР ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУЦІЙНОГО ДИСКУРСУ 87

Лариса Щигло, Альбіна Мисліченко

ТЕРМІНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ: СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД 90

5. Філософія мови в професійній освіті. Соціолінгвістика

Ірина Богданова

ДІЛОВИЙ ЕТИКЕТ — ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ 91

157



Yurii Watulya, Iryna Smirnova

FORMATION OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTION 93

Мар'яна Гдакович

ІВАН ФРАНКО ПРО ЗНАЧЕННЯ РІДНОЇ МОВИ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ 96

Наталія Грона

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ 99

Анатолій Поповський

ПРО РІДНЕ СЛОВО В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З ПОГЛЯДУ СУЧАСНОГО СТАНУ
КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 102

Любов Умрихіна

ОПТАТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ ЯК ОКРЕМИЙ ТИП БАЖАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ 106

6. Мовна особистість у мовній картині світу. Психолінгвістика

Світлана Вдович

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ
ЗАСОБАМИ ТРЕНІНГУ КОМУНІКАТИВНОСТІ 110

Анатолій Загнітко

ЦІЛІСНІСТЬ ЛІНГВОПЕРСОНИ В ДИСКУРСИВНИХ ПРАКТИКАХ:
МОТИВАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ВИМІР 113

Іванна Кавчак

ОКАЗІОНАЛЬНІ ЕКСПРЕСИВИ ЯК ВИЯВ ЛІНГВОКРЕАТИВНОСТІ
ПРИНИ ФАРІОН 116

Олександр Кириченко, Олександра Тунтула

ІННОВАЦІЙНА МОВНА ДОКТРИНА 119

Павло Кретов, Олена Кретова

СИМВОЛІЧНИЙ ЛАНДШАФТ і МОВНА ОСОБИСТІТЬ 122

Олена Лептуга

ІЗ ПУБЛІКАЦІЙ ХАРКІВСЬКИХ МЕДІА ПОСТУПОВО ЗНИКАЄ «МОВА
ВОРОЖНЕЧІ» — ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ 125

Світлана Руденко

ПРИНЦИПИ НОМІНАЦІЇ КУЛІНАРНИХ ВИРОБІВ 127

Олена Фурат

ТЕКСТ ЛІТЕРАТУРИ NON-FICTION ЯК ВТІЛЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ СЕНСІВ,
ОЦІНОК, ЕМОЦІЙ 130

Інна Юрова

МОВНА ОСОБИСТІТЬ ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ НОВЕЛИ І.КОСТЕЦЬКОГО «ТОБІ
НАЛЕЖИТЬ ЦІЛИЙ СВІТ» 133

159

7. Комунікативні й пізнавальні стратегії ефективного навчання мови. Лайфхаки дистанційного навчання

Олена Вишник

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК СКЛАДНИК
СТАНОВЛЕННЯ ЇХНЬОГО ЖИТТЄВОГО ПОТЕНЦІАЛУ 136

Iryna Herchenova, Polina Hrytskevych

USE OF VIDEO MATERIALS IN TEACHING ENGLISH FOR HOSPITALITY 140

Ольга Гончарова

GENERATIONAL THEORY & MODERN TEACHING STRATEGIES 142

Наталія Громова

МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ: ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ У КУРСІ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» 144

Galina Moskalevich

A COMMUNICATIVE-ORIENTED APPROACH TO TEACHING A FOREIGN LANGUAGE
TO FUTURE LAWYERS 147

Ольга Рижченко

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИКЛИК МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧ 150

Зміст 152

160

